

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

11376
Nr DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

WILLA

2. Czas powstania

ok. 1815

3. Miejscowość

W R O C Ł A W

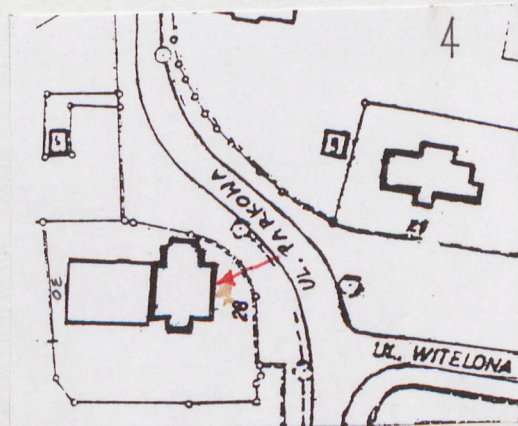
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

1.

plan orientacyjny w skali 1:23000

plan sytuacyjny w skali
1:1000

4. Adres

ul. Parkowa 28

nr hipoteczny KW [redacted]

5. Przynależność administracyjna

województwo wrocławskie

gmina Wrocław /miasto/ pow. miejski

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Wortizlawia, Vrauzlav /1193/,
Vratislavia, Breslau

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Wrocław

8. Właściciel i jego adres

Instytut Meteorologii i Gospo-
darki Wodnej
ul. Parkowa 28/30

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 127 data 15.02.1962

127
A/1474/127

SYTUACJA Budynek wzniesiony poza centrum staromiejskim, na posesji przy ul. Parkowej 28, położonej w zach. części osiedla willowego Stare Szczytniki, w pobliżu koryta Starej Odry, spiętego mostami Szczytnickim i Zwierzynieckim. Budynek usytuowany po zach. stronie ulicy, w połowie jej długości, na osi ul. Witellona. Willa zach. elewacją przylega do sąsiedniego budynku nr. 30.

MATERIAŁ KONSTRUKCJA TECHNIKA

Ściany Fundamenty i mury z cegły pełnej tynkowane, ściany działowe mury tynkowane. Cokoł, gzymsy, obramienia okien oraz płaskorzeźbiona dekoracja figuralno-roślinna wyrobione w tynku. Kolumny z piaskowca. **Sklepienia i stropy** Centralne pomieszczenie piwnic założone na rzucie

koła nakryte spłaszczoną kopułą z lunetami kopertowymi, pozostałe pomieszczenia sklepieniami odcinkowymi i żaglastymi. Westybul założony na rzucie koła nakryty w partii przyziemia stropem, w partii I piętra spłaszczoną kopułą, z centralnie usytuowanymi świetlikami - okulusami. Pozostałe wnętrza nakryte drewnianymi stropami z sufitymi. **Wieżba dachowa** typu jętkowego.

Pokrycie dachowe z blachy cynkowej w układzie pasowym.

Posadzki i podłogi W pomieszczeniach piwnic posadzki cementowe, w pozostałych pomieszczeniach podłogi drewniane, deskowane, częściowo kryte linoleum oraz wtórne parkiety.

Schody Schody piwniczne zabiegowe, betonowe, dostępne z klatki schodowej.

Schody klatki schodowej wtórne, wykonane w technice wielkopłytowej, dwubiegowe, powrotne. Schody tarasu jednobiegowe, kamienne, o wyoblonych narożach.

Otwory zróżnicowane. Otwory okienne w partii piwnic prostokątne, zbliżone do kwadratu, obwiedzione gładkimi opaskami. Otwory okienne przyziemia wydłużone, prostokątne, z parapetami w formie nieprofilowanych gzymsów na prostokątnych wspornikach. Zwieńczone profilowanymi gzymsami, wspartymi na dwóch żłobkowanych konsolkach, pomiędzy którymi nadproża dekorowane płaskorzeźbionymi motywami podwieszonych girland. Konsolki zdobione rozetami i liśćmi akantu. Otwory okienne II kondygnacji prostokątne, wsparte bezpośrednio na profilowanym gzymsie międzykondygnacyjnym, ujęte po bokach gładkimi płycinami imitującymi okiennice. Otwory okienne przybudówek oraz bocznych osi ryzalitów prostokątne, bez obramień. Na osi symetrii ryzalitów otwory prostokątne, zwieńczone analogicznie jak w partii przyziemia, w elewacji pd. porte-fenetre. W arkadach ryzalitów wpisane półokrągłe otwory okienne z oknami dzielonymi promieniście szczeblinkami

cd. załącznik nr 1

Willa wzniesiona ok. 1815 r. jako letnia rezydencja zamożnego kupca i radnego miejskiego Karla Christiana Hayna /zm. 1820/. Położona pierwotnie w obrębie angielskiego parku krajobrazowego, założonego w latach 1783-85 przy rezydencji księcia F.L. Hohenlohe w Starych Szczytnikach /ob. park Szczytnicki/. Zbudowana prawdopodobnie wg. projektu autorstwa K.F. Langhansa Młodszego, reprezentuje typ dojrzałej kompozycji empirowej w stylu małego francuskiego hotel, pozostającej pod silnym wpływem prac K.G. Langhansa Starszego i palladiańskiej Villi Rotonda.

Willa pierwotnie wolnostojąca, założona na rzucie zbliżonym do kwadratu z dwoma niewielkimi ryzalitami w elewacji pn. i pd. oraz centralnym westybulem na rzucie koła, z kopułą, stanowiącym oś wewnętrznej kompozycji przestrzennej. W 1879 r. na zlecenie rentiera C. Hentricha przekształcona w zajazd pod nazwą "Kaiser Park" z dobudowaną do zach. elewacji II-kondygnacyjną salą restauracyjną, wzniesioną wg. projektu Karla Kochmana. Sala o bogato artykuowanych elewacjach, założona na rzucie prostokąta i nakryta dwuspadowym dachem obecnie zastąpiona budynkiem

cd. załącznik nr 2

<p>14. Kubatura</p> <p>2940 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>980 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>mieszkalne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>placówka naukowo-badawcza</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>W latach siedemdziesiątych XXw. przeprowadzono remont kapitalny obiektu, ze zmianą węzła cieplnego oraz wymianą instalacji elektrycznej.</p> <p>W 1983 r. powtórnie odnowiono elewację.</p> <p>Dokumentacja: Inwentaryzacja budynku / oprac. St. Marchwicki, F. Nadolski. Wrocław 1965</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>fundamenty dobry ściany zewnętrzne i wewnętrzne dobry sklepienia i stropy dobry więźba dachowa dobry pokrycie dachowe wymaga przełożenia</p> <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Ochronie podlega bryła budynku wraz z zadaszeniem, podziałami i wystrojem elewacji oraz dyspozycją wnętrza. Wskazane jest udrożnienie systemu odprowadzania wód opadowych i przełożenie dachu. Docelowo należy usunąć wtórne podziały piwnic oraz w nowy sposób rozwiązać klatkę schodową.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

Projekty przebudowy willi z 1879, 1887 i 1908 r.
Miejskie Archiwum Budowlane teczka nr 3511, sygn.
59/79, H.P.425/87, P.2117.08

22. Biblioteka

R.Stein Das Breslauer Bürgerhaus. Breslau 1931
s. 67-68, il. VII.
Sztuka Wrocławia. Wrocław 1978 s. 399
Wrocław jego dzieje i kultura. Warszawa 1978 s. 345

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Beata Sebzda 5.11.1995

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

Beata Sebzda 5.11.1995

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr.

Beata Sebzda 12.10.1995

imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki 5.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
W R O C Ł A W	WILLA ul.Parkowa 28	cd. pozycji 13

cd. pozycji 13

na szereg mniejszych kwater. Stolarka okienna drewniana, okna dwuskrzydłowe, dzielone szczeblinkami na mniejsze kwatery, w przyziemiu ze ślaniem. Otwór drzwiowy w IV osi elewacji wsch. prostokątny, wtórny. Drzwi jednoskrzydłowe, klepkowe, wtórne.

RZUT Budynek na rzucie zbliżonym do kwadratu, z dwoma prostokątnymi ryzalitami w elewacjach pn. i pd., z których pd. poprzedzony prostokątnym tarasem. Budynek dwutraktowy, trójdzielny, z klatką schodową w pn-wsch. naroża oraz centralnie usytuowanym westybulem na rzucie koła, pełniącym rolę osi wewnętrznej kompozycji przestrzennej. Pomieszczenia skomunikowane amfiladowo i indywidualnie z westybulem.

BRYŁA Budynek podpiwniczony, II-kondygnacyjny, na cokole, zach. elewacją przylegający do sąsiedniego budynku nr 30, nakryty wielospadowym, spłaszczonym dachem o wysuniętych okapach. Bryła rozczłonkowana, ze znacznie wyładowanym ryzalitem od pn., flankowanym dwoma mniejszymi prostokątnymi przybudówkami oraz nieznacznie wyładowanym ryzalitem od pd., poprzedzonym prostokątnym tarasem. Przyziemie znacznie wyższe od II kondygnacji, której nadano charakter mezzanina. Przybudówki nakryte spłaszczonymi dachami trójsпадowymi.

ELEWACJE Elewacja pn. pięcioosiowa z trójosiowym ryzalitem znacznie wyładowanym przed lico budynku, flankowanym dwoma mniejszymi przybudówkami, nakrytymi dachami trójsпадowymi. Zwieńczone profilowanymi gzymsemi przybudówki oraz elewacja w osiach bocznych /pozaryzalitowych/ boniowana, na gładkim cokole. Elewacja ujęta dodatkowo profilowanym gzymsem międzykondygnacyjnym oraz ząbkowanym gzymsem wieńczącym. Otwory okienne w partii piwnic prostokątne, zbliżone do kwadratu, obwiedzione gładkimi opaskami. Otwory okienne w I i V osi przyziemia wydłużone, prostokątne, z parapetami w formie nieprofilowanych gzymsów na prostokątnych wspornikach. Zwieńczone profilowanymi gzymsemi, wsparte na dwóch konsolkach, pomiędzy którymi nadproża dekorowane płaskorzeźbionymi motywami podwieszonych girland. Konsolki żłobkowane, zdobione rozetami i liśćmi akantu. Otwory okienne w I i V osi II kondygnacji prostokątne, wsparte bezpośrednio na profilowanym gzymsem międzykondygnacyjnym, ujęte po bokach gładkimi płycinami imitującymi okiennice. Ryzalit z cofniętą ścianą czołową przyziemia, ujęty w narożach gładkimi filarami oraz w osiach międzyokiennych dwoma jońskimi kolumnami, dźwigającymi wyłamywany profilowany gzymś międzykondygnacyjny, na którym wsparta arkada obwiedziona profilowaną opaską. Naroża II kondygnacji ryzalitu dekorowane na osi filarów prostokątnymi płycinami w profilowanych opaskach. Kolumny o gładkich trzonach i profilowanych bazach wsparte na prostokątnych cokołach. Arkada flankowana dwiema płaskorzeźbionymi półpostaciami aniołów w układzie antytetycznym, ujętymi en trois-quart, trzymającymi oburącz girlandy oraz szyszki podwieszone na sznurach. Otwory okienne ryzalitu prostokątne o zróżnicowanej wielkości, otwór na osi symetrii zwieńczony profilowanym gzymsem wspartym na dwóch konsolkach, pomiędzy którymi nadproże dekorowane płaskorzeźbionym motywem podwieszanej girlandy. Konsolki żłobkowane, zdobione rozetami i liśćmi akantu. Ponad środkowym oknem wpisany w arkadę półokrągły otwór okienny, dzielony promieniście szczeblin-

Wkładkę założył: .....Beata Szabda.....5.11.1995.....
Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: .....

wzg. środek 1589-91 - 5000 szt

Wzór ODZ 1978 r.

cd. pozycji 13

kami na szereg mniejszych kwater. Stolarka okienna drewniana, okna dwuskrzydłowe, dzielone szczeblinkami na mniejsze kwatery, w przyziemiu ze ślemieniem.

Elewacja wsch. ze względu na rozcłonkowaną bryłę budynku dwuczłonowa, skomponowana z elewacji korpusu gł. oraz bocznej elewacji ryzalitu. Elewacja korpusu gł. symetryczna czteroosiowa, z wtórnym prostokątnym otworem drzwiowym w IV osi. W partii przyziemia boniowana, na gładkim cokole, ujęta profilowanym gzymsem międzykondygnacyjnym oraz ząbkowanym gzymsem wieńczącym. Otwory okienne w partii piwnic prostokątne, zbliżone do kwadratu, obwiedzione gładkimi opaskami. Otwory okienne przyziemia i I piętra opracowane analogicznie jak otwory w I i V osi elewacji pn. Elewacja boczna ryzalitu dwuosiowa poprzedzona trójosiową przybudówką, zwieńczoną profilowanym gzymsem, nakrytą trójspadowym dachem. Przybudówka oraz elewacja ryzalitu boniowana w partii przyziemia, na cokole. Elewacja ujęta profilowanym gzymsem międzykondygnacyjnym oraz ząbkowanym gzymsem wieńczącym. Otwory okienne w II kondygnacji prostokątne, o zróżnicowanej wielkości, w II osi analogiczne jak otwory I piętra korpusu gł. Otwory okienne przybudówki wydłużone, prostokątne, bez obramień. Stolarka okienna drewniana, okna dwuskrzydłowe, dzielone szczeblinkami na mniejsze kwatery, w przyziemiu ze ślemieniem. Stolarka drzwiowa drewniana, drzwi jednoskrzydłowe, klepkowe, wtórne.

Elewacja pd. pięcioosiowa, z trójosiowym ryzalitem nieznacznie wyładowanym przed lico budynku, poprzedzonym prostokątnym tarasem na cokole. Elewacja w osiach bocznych /pozaryzalitowych/ boniowana na gładkim cokole, ujęta profilowanym gzymsem międzykondygnacyjnym oraz ząbkowanym gzymsem wieńczącym. Otwory okienne w partii piwnic prostokątne, zbliżone do kwadratu, obwiedzione gładkimi opaskami. Otwory okienne w I i V osi opracowane analogicznie jak w elewacji pn. Ryzalit z cofniętą ścianą czołową przyziemia ujęty w narożach gładkimi lizenami oraz w osiach międzyokiennych dwoma półkolumnami jońskimi, dźwigającymi wyłamany, profilowany gzymś międzykondygnacyjny, na którym wsparta arkada. Naroża II kondygnacji ryzalitu dekorowane na osi lizen prostokątnymi płycinami w profilowanych opaskach. Półkolumny o gładkich trzonach i profilowanych bazach wsparte na prostokątnych cokołach. Arkada flankowana podobnie jak w elewacji pn. dwiema płaskorzeźbionymi półpostaciami eniolołów w układzie antytetycznym, ujętych en trois-quart, trzymających oburącz girlandy oraz szyszki zawieszone na sznurach. Otwory okienne ryzalitu prostokątne, bez obramień, na osi symetrii porte-fenetre zwieńczony profilowanym gzymsem, wspartym na dwóch konsolkach, pomiędzy którymi nadproże dekorowane płaskorzeźbionym motywem podwieszanej girlandy. Konsolki żłobkowane, zdobione rozetami i liśćmi akantu. Ponad porte-fenetre wpisany w arkadę półokrągły otwór okienny z oknem dzielonym promieniście szczeblinkami na szereg mniejszych kwater. Stolarka okienna drewniana, okna dwuskrzydłowe, dzielone szczeblinkami na mniejsze kwatery, w przyziemiu ze ślemieniem. Porte-fenetre dwuskrzydłowy, dwudzielny z nadświetlem. Taras na gładkim cokole, poprzedzony jednobiegowymi schodami, ujęty pełną murowaną balustradą dekorowaną prostokątnymi płycinami.

WNĘTRZA zasadniczo bezstylowe. Jedynym elementem pierwotnego wystroju jest zachowany w przyziemiu kominek ujęty profilowanym obramieniem, zwieńczony prostym gzymsem. W piwnicach zachowana kopuła i sklepienia. Westybul nakryty spłaszczoną kopułą ze świetlikiem.

INSTALACJE wodno-kanalizacyjna, elektryczna, gazowa, c.o.

1. Miejscowość W R O C Ł A W	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WILLA ul. Parkowa 28	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) cd. pozycji 12, spis fotografii, rzut przyziemia
---------------------------------	--	--

cd. pozycji 12

nr 30. Willa przebudowana ponownie w 1908 r. w obrębie ryzalitu pn., który ze względu na usytuowanie w nim łazienek połączonych z toaletami w dwóch bocznych przybudówkach, zatracił pierwotną funkcję reprezentacyjnego wejścia do budynku. Wyładowany znacznie ku pn. i flankowany przybudówkami zachował jednakże pierwotny, prawdopodobnie zrekonstruowany wystrój elewacji.

Posesja przy ul. Parkowej 28 pozostawała własnością rodziny Hayn do 1821 r., kiedy to została sprzedana za sumę 8000 talarów. Kolejnymi znanymi właścicielami willi byli Wilhelm von Wedell /1847-50/, baron Rudolf Heinrich von Kospoth /1857-77/ oraz C. Hentric /od 1878r./. W 1904 r. posesja wraz z budynkami przejęta przez Magistrat. Po wojnie willa do 1970 r. pełniła funkcje mieszkalne, następnie została przekazana w użytkowanie kolejno Instytutowi Gospodarki Komunalnej, Instytutowi Kształtowania Środowiska, Dyrekcji Dróg Miejskich /1986/ oraz Instytutowi Meteorologii i Gospodarki Wodnej /1991/, którego jest własnością od 8.03.1995 r.

SPIS FOTOGRAFII

1. elewacja pn.
2. elewacja pn.
3. elewacje pn. i wsch.
4. elewacja wsch.
5. elewacja pd.
6. otwór okienny przyziemia
7. fragment ryzalitu pn.
8. anioł
9. pomieszczenie piwnic
10. pomieszczenie piwnic
11. pomieszczenie piwnic
12. przyziemie, westybul
13. przyziemie, strop westybulu
14. I piętro, westybul
15. I piętro, świetlik w czaszy kopuły
16. przyziemie, kominek

Beata Sebzda 5.11.1995

Wkładkę założył: .....
Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: .....

wzg. środa 51 589-91 - 5000 szt

1. Miejscowość

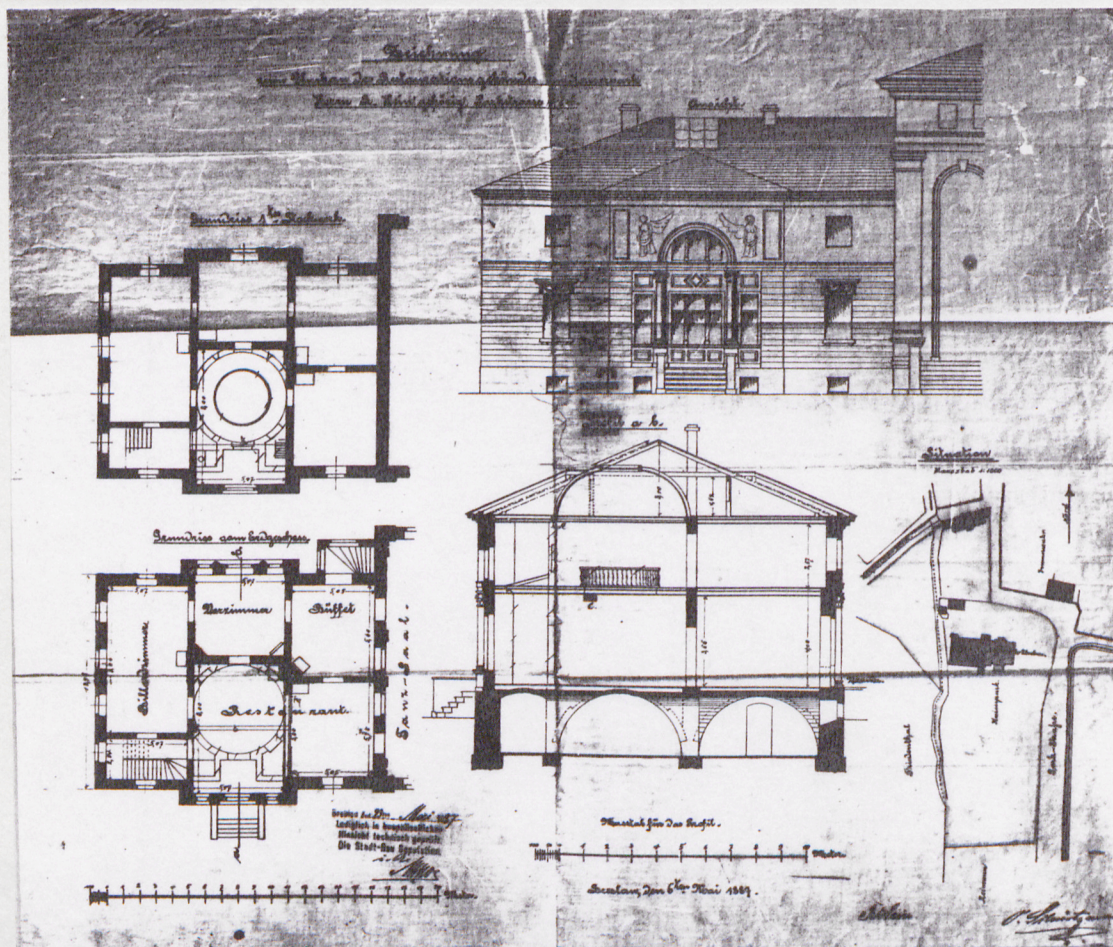
W R O C Ł A W

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

WILLA ul. Parkowa 28

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

projekty przebudowy, fotografie

niezrealizowany projekt przebudowy, 1887 r.
Miej. Arch. Bud. sygn. H.P. 425/87

2.

3.

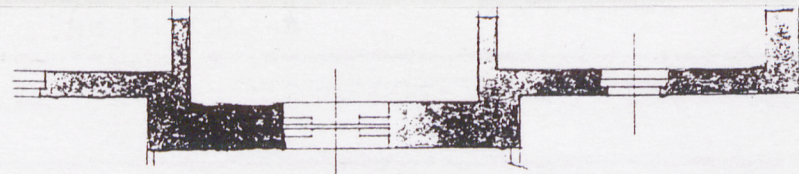
Wkładkę założył: .....
Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: .....

wzg środka śl 589-91 - 5000 szt

Wzór ODZ 1978 r.

Seitenansicht

Vorderansicht

projekt przebudowy ryzalitu pn. 1908 r. Miej. Arch. Bud. sygn. P.2117.08

1. Miejscowość

W R O C Ł A W

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

WILLA ul. Parkowa 28

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

4.

5.

6.

7.

8.

Wkładkę założył: ..... Beata Sebzda 5.11.1995 .....
Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: .....

wzr. środa. 51 589-91 - 5000 szt.

Wzór ODZ 1978 r.

9.

10.

12.

13.

11.

1. Miejscowość W R O C Ł A W	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WILLA ul. Parkowa 28	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) fotografie
---------------------------------	--	--

14.

15.

16.

Wkładkę założył: ..... Beata Sebzda 5.11.1995 .....
Imię, nazwisko, data

Miejsce przechowywania negatywów: .....

wzg ńroda ńł 589-91 - 5000 szt

Wzór ODZ 1978 r.